

KS. TOMASZ GRABOWSKI*

HISTORIA POWSTANIA MUZEUM DIECEZJALNEGO W ŁOMŻY

Sztuka, jako wytwór człowieka jest cennym elementem dopełniającym teologię. Zadaniem sztuki sakralnej jest objaśnianie prawd teologicznych, a także misja ewangelizacyjna, która związana jest z przeżyciami odbiorcy. Jeśli przyjmujemy, że sztuka jest dopełnieniem prawd objawionych, to należy również zaznaczyć, że to słowo objawione w Biblii dopełnia sztukę.¹ Kościół od dawna był jednym z głównych mecenasów sztuki, stąd dziedzictwo sztuki wieków minionych jest w dużej mierze związane z Kościołem. Na bazie reorganizowania administracji kościelnej powstawały i powstają nowe diecezje. Biskupi Diecezjalni troszcząc się o dobro historyczne na przestrzeni lat powoływali muzea diecezjalne, których podstawowym zadaniem była i jest ochrona cennych obiektów sztuki, a także misja ewangelizacyjna. W ten nurt tworzenia kościelnych placówek kulturalnych wpisało się w ostatnich latach muzeum, powołane przez Biskupa Stanisława Stefanka w Łomży.

Muzeum Diecezjalne w Łomży powstało w 2012 roku. 16 kwietnia tegoż roku uroczyście, w obecności Nuncjusza Apostolskiego w Polsce nowa placówka kulturalna zainicjowała swoją działalność.² Dzień ten był zwieńczeniem marzeń wielu pokoleń kapłanów, którzy pragnęli, aby diecezja posiadała własne Muzeum ze zbiorami sztuki.

Muzeum jest przestrzenią, w której można doświadczyć wieków minionych. Dzieje się to za sprawą eksponatów, które pozwalają obcować z historią. Dlatego stworzenie odpowiedniego do tego miejsca było i jest dla wielu osób sprawą nadrzędną.

Jak wynika z ustnych przekazach kapłanów diecezji łomżyńskiej, tuż po utworzeniu diecezji w 1925 roku, powstała inicjatywa, aby takie muzeum stworzyć w ramach nowych struktur kościelnych. Należy zwrócić uwagę na to, że czas powstania diecezji łomżyńskiej to dwudziestolecie międzywojenne. Wydaje się z perspektywy historii, że dobrze się

---

* Ks. mrg lic. Tomasz Grabowski – Doktorant na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II, Dyrektor Muzeum Diecezjalnego w Łomży

¹ H. Nadrowski, *Teologia, Biblia i liturgia jako źródła sztuki chrześcijańskiej*, w: *Sacrum et decorum*, Red. G. Ryba, Rzeszów 2008.

² <http://www.lomza.pl/index.php?wiad=1115> z dnia 03.10.2013.

stało, iż wówczas nie doszło do powstania muzeum. Biorąc pod uwagę wydarzenia II Wojny Światowej, najprawdopodobniej zostałyby ono wówczas złupione i zebrane obiekty przeszłyby w obce ręce jak szereg zabudowań kościelnych i samych kościołów, które uległy zniszczeniu lub zostały przetrzebione z posiadanych dzieł sztuki. Przykładem niepowetowanych strat może być chociażby opis inwentaryzacyjny wnętrza ówczesnego kościoła farnego, późniejszej katedry, z XIX wieku, dokonany przez Leona Rzeczniewskiego i porównanie go ze spisem dzieł sztuki zredagowanym w latach osiemdziesiątych XX wieku przez Alicję Kałamajską-Saeed. Doskonale widać jak wiele obrazów i innych ruchomych dzieł sztuki zagrabiono bezpowrotnie. Po wojnie księża wraz z wiernymi zajęli się odbudową zrujnowanych świątyń i przywracaniem im dawnej świetności, a także doposażaniem w poszczególne paramenty liturgiczne.

Kolejna myśl o utworzeniu Muzeum Diecezjalnego zrodziła się w latach osiemdziesiątych, kiedy biskupem łomżyńskim został mianowany Biskup Juliusz Paetz.³ Biskup miał marzenie, aby w jego diecezji znalazło się miejsce, gdzie człowiek będzie miał możliwość zetknięcia się z kulturą i sztuką wieków minionych. Wówczas powstał rozległy projekt, który obejmował między innymi: uporządkowanie terenu wokół katedry łomżyńskiej, rozbudowę gmachu Wyższego Seminarium Duchownego w Łomży, a także budowę Domu Wspólnoty Kapłańskiej, w którym mieli zamieszkać kapłani przechodzący na emeryturę.

W ramach kompleksu budynków miało zostać zbudowane Muzeum Diecezjalne, z pełnym zakresem pracowni konserwatorskich, a także sal wystawowych z uwzględnieniem przestrzeni na galerię wystaw czasowych. Projekt budowy gmachu Muzeum był włączony w kompleks Domu Księży Emerytów i całej przestrzeni architektonicznej zaprojektowanej u zbiegu ulic: Sadowej, Gielczyńskiej i Polowej. Według projektu i makiety, która do dziś obrazuje zamiar owego przedsięwzięcia, miał powstać duży kompleks architektoniczny z wewnętrznym dziedzińcem, do którego wejście zaplanowano jako wysoką, sklepioną arkadę. Dziedziniec miał mieć charakter ogólnie dostępny. Skąd pomysł na tak rozległe założenie?

Diecezja uformowana od strony administracyjnej powinna posiadać dobre zaplecze techniczne i gospodarcze, a także budynki usprawniające działalność Kościoła. Istniała potrzeba stworzenia domu dla

---

³ T. Czyżewski, *Budowla na wieki. Krótka historia długich dziejów Kościoła w Łomży*, Łomża 2003, s. 84

księży emerytów. Dawniej, gdy kapłani nie przechodzili na emeryturę taka konieczność nie istniała, ponieważ dożywali oni swoich dni w miejscach posługi kapłańskiej. Natomiast, kiedy sformalizowano ten etap w pracy duszpasterskiej, nieodzownym elementem było stworzenie odpowiedniego miejsca. Pomysł został rozszerzony o budynki służące wierzniom jak wspomniane muzeum, czy też sale konferencyjne, które również znalazły swoje miejsce w projekcie. Prace projektowe zostały poniekąd wymuszone przez miejscowe władze. W latach osiemdziesiątych, kiedy mieliśmy do czynienia z systemem komunistycznym, miejscowi przedstawiciele władzy zażądali przejęcia działki u zbiegu wyżej wspomnianych ulic. Decyzja motywowana była twierdzeniem, iż Kościół nie ma tu własnego planu zagospodarowania, a teren stanowi jedynie ogród pod uprawy, co nie pasuje do estetyki rozwijającego się miasta. Planowano w tym miejscu budowę bloków mieszkalnych, z których jeden miał być ekwiwalentem dla diecezji za zabraną ziemię. Wówczas powstał wspomniany plan zagospodarowania, co zamknęło dyskusję o przejęciu tego terenu.

Prace budowlane rozpoczęto zgodnie z przedstawionym projektem. Należy przy tym zauważyć, że w tym samym czasie rozbudowywano gmach wyższego Seminarium Duchownego. Dwie potężne budowy wymagały zaangażowania szeregu osób, a także środków finansowych. Kolejna trudność to zdobycie odpowiednich materiałów, co w tamtych czasach w wielu sytuacjach zależało od operatywności i umiejętności prowadzenia rozmów z przedstawicielami komunistycznej władzy. Prace budowlane trwały, ale w wyniku braku dostatecznych środków finansowych zdecydowano się na zakończenie budowy kompleksu w części obejmującej dom dla księży emerytów. Kolejny raz twórcza myśl o utworzeniu Muzeum Diecezjalnego z zapleczem konserwatorskim przeszła w sferę marzeń. Wydawało się, że będzie to sprawa nieosiągalna dla diecezji. Biorąc pod uwagę podział finansów, nawet tych państwowych, kultura jest sektorem niedoinwestowanym. Kościół jako największy mecenat kultury i sztuki, też ma w tym względzie ograniczone środki.

Na przełomie lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych po raz kolejny odrodziło się pragnienie tworzenia muzeum. Tym razem osobą żywo zaangażowaną był Ks. Józef Kruczyński. Był to kapłan, który lubił sztukę i drogie mu były skarby przeszłości. Podjął się zadania tworzenia muzeum, które według planów miało być zlokalizowane w pomieszczeniach na poddaszu Łomżyńskiej Kurii Diecezjalnej. Rozpoczął zbieranie rozproszonych zabytków, aby wyeksponować je w należyty sposób. Zo-

stały wówczas wykonane rzemieślnicze gabloty, w których docelowo miała znaleźć się przygotowywana ekspozycja. W skład planowanej aranżacji miały wejść drobne przedmioty złotnicze, zabytkowe monety i stare meble. Ostatecznie, to już zaawansowane przedsięwzięcie przerwała śmierć Księdza Kruczyńskiego, który zginął w wypadku samochodowym. W ten sposób kolejna próba utworzenia dla diecezji ważnej instytucji kulturalnej została odłożona w czasie. Niewątpliwie dobrym momentem pod dzisiejsze utworzenie Muzeum Diecezjalnego była wizyta Ojca Świętego Jana Pawła II, w czerwcu 1991 roku. Na tę okoliczność podjęto szereg starań, aby znamienitego gościa powitać jak najlepiej, a przy tym pokazać całemu światu, że Łomża stanowi ważny ośrodek kulturalny w regionie. Z tej racji diecezja w porozumieniu z Muzeum Północno-Mazowieckim, mającym swoją siedzibę w Łomży, zorganizowała dwie wystawy:

- wystawę rzeźby sakralnej;
- wystawę złotnictwa kościelnego.

Zorganizowanie wystaw było poprzedzone solidną kwerendą zabytków, jakie są w posiadaniu parafii naszej diecezji. Biskup Juliusz Paetz, ówczesny ordynariusz zwrócił się do księży z prośbą, aby przekazali ruchome obiekty sztuki kościelnej na tę wystawę. Delegowany przez biskupa kapłan wraz z przedstawicielem Muzeum Północno-Mazowieckiego pozyskiwali eksponaty na wystawę, zbierając je z terenu diecezji i protokołując przekazanie obiektów. Wystawy ukazały piękno sprzętów liturgicznych i rzeźby sakralnej diecezji łomżyńskiej. Zgromadzenie eksponatów pozwoliło zobaczyć zwiedzającym bogactwo naszego terenu, który od wieków sięgał inspiracjami do „wielkiej sztuki” zachodu. Po udanych wystawach, decyzją biskupa, rzeźba sakralna została zmagazynowana w pomieszczeniach diecezjalnych na poczet przyszłego muzeum. Biskup ciągle planował powołanie tej instytucji, ponieważ miał świadomość, że historia uczy współczesności. Jednak żadna z podjętych przez ówczesne władze diecezji prób nie dała pozytywnego rezultatu.

W 1996 roku nastąpiła zmiana na urzędzie biskupa diecezjalnego w Łomży. Ordynariuszem dla Łomży, został mianowany Biskup Stanisław Stefanek, dotychczasowy sufragan diecezji szczecińsko-kamieńskiej.⁴ Biskup Stefanek miał świadomość, że przychodzi pełnić posługę pasterską w rejonie o silnych tradycjach wynikających z przywiązania

---

⁴ S. Stefanek, w: *Rocznik Jubileuszowy Diecezji Łomżyńskiej*, red. T. Śliwowski, T. Bronakowski, S. Grodecki, Łomża 2000, s. 63

do ziemi i historii Polski. Nowy ordynariusz po zapoznaniu się z diecezją, budynkami administracji kościelnej, zwrócił uwagę na brak muzeum diecezjalnego. Nie mógł jednak od razu przystąpić do realizacji powziętego założenia, ponieważ pilnych prac wymagała katedra.⁵ Wszystkie środki zostały zaangażowane, aby średniowiecznej budowli przywrócić pierwotny blask. Podejmowano również szereg innych prac, które absorbowały środki finansowe. W 2009 roku Diecezja Łomżyńska, decyzją Biskupa Stanisława Stefanka przystąpiła do realizacji projektu pt.: „*Renowacja zabytkowych obiektów kultury oraz rozbudowa Muzeum Diecezjalnego w ramach kompleksu „Narew”*”.⁶ W ten sposób diecezja stała się beneficjentem projektu na sumę prawie 8,5 miliona złotych. W ramach podjętego zadania zaplanowano i zrealizowano:

- A. remont części zabytkowej, istniejącej sali widowiskowej przy Liceum i Gimnazjum im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Łomży (obiekt wpisany do rejestru zabytków) wraz z wyposażeniem oraz jej rozbudową w zakresie dostosowania do potrzeb nowoczesnego multimedialnego Centrum Kultury (wyposażenie sali multimedialnej, odpowiednie zabezpieczenie centrum, zapewnienie dostępności obiektu dla osób niepełnosprawnych (poruszających się na wózkach) poprzez wybudowanie odpowiednich podjazdów oraz windy.
- B. wybudowano Muzeum Diecezjalne w ramach rozbudowy istniejącego obiektu oraz kompleksowo wyposażono; w muzeum zostały umieszczone ekspozycje prezentujące między innymi dzieje Łomży na tle historii diecezji łomżyńskiej oraz eksponaty związane z dziejami diecezji; zostały przygotowane i wyposażone sale ekspozycyjne oraz zaplecze muzealne; muzeum zostało również wyposażone w odpowiednie zabezpieczenia eksponatów na wypadek zagrożeń; została zapewniona dostępność muzeum dla osób niepełnosprawnych (poruszających się na wózkach) poprzez wybudowanie odpowiednich podjazdów oraz windy.
- C. wymianę posadzki w piętnastowiecznej Katedrze p.w. Św. Michała Archanioła (obiekt wpisany do rejestru zabytków), przygotowano w prawej nawie katedry prezentację historii Łomży, w tym historii kościoła katedralnego (pierwotnie, od XV w. miejskiego kościoła parafialnego, od pocz. XX w. katedralnego)

⁵ M. K. Frąckiewicz, *Katedra Łomżyńska. Przeszłość i współczesność*, Łomża 2010, s. 51.

⁶ <http://www.kuria.lomza.pl/index.php?wiad=3614> z dnia 03.10.2013.

Kiedy realizacja projektu była w fazie zaawansowanej, ksiądz biskup zlecił zorganizowanie muzeum księdzu Tomaszowi Grabowskiemu.⁷ Jesienią 2011 roku został sporządzony statut nowej placówki tak, aby mogła być osadzona administracyjnie w diecezji.⁸ W tym samym czasie Biskup Ordynariusz wydał prośbę do księży proboszczów z terenu diecezji łomżyńskiej, aby przekazali na rzecz powstającego muzeum eksponaty ze swoich parafii.⁹ W skład przekazywanych przedmiotów weszły wszystkie te obiekty, które pozostawały poza czynnym kultem religijnym i były jedynie magazynowane w parafialnych pomieszczeniach. Przekazanie obiektów odbywało i odbywa się na mocy umowy zawieranej przez Muzeum Diecezjalne i parafię, która jest właścicielem obiektu. Przeniesienie obiektu do muzeum nie jest związane ze zmianą tytułu własności. Wszystkie dobra przekazane do zorganizowania ekspozycji nadal pozostały we własności kościołów, a muzeum czasowo administruje eksponatami.

Zbiórka przedmiotów trwała kilka miesięcy, ale nawet teraz, po uruchomieniu działalności, obiekty nadal są przekazywane. W wyniku podpisywania umów z parafiami, do muzeum trafiło około 500 obiektów, które po dokonaniu właściwej selekcji zostały wyeksponowane w salach.

Przestrzeń Muzeum Diecezjalnego w Łomży to kameralne miejsce, gdzie każdy zwiedzający może zapoznać się z historią Diecezji Łomżyńskiej. Do ekspozycji zostało przeznaczonych około 450 metrów kwadratowych budynku. Główna sala muzealna zatytułowana „*Między ziemią a niebem*”, mieści galerię rzeźby i malarstwa. Najstarszymi obiektami w zakresie rzeźby są figury Archaniola Gabriela i Matki Bożej z warsztatu Wita Stwosza, które stanowiły elementy głównego ołtarza w parafii Kleczkowo.¹⁰ Galerie rzeźby wzbogacają również pełnych rozmiarów postacie św. Wawrzyńca, Jana Chrzyciela i bpa Mikołaja, które były częścią ołtarza głównego łomżyńskiej katedry do 1959 roku. Ściany głównej hali zdobią obrazy: galeria portretów biskupów sejneńskich i między innymi ikony prawosławne pochodzące ze zlikwidowanej cerkwi łomżyńskiej. W pomieszczeniu ustawiono też gabloty z drobnymi przedmiotami takimi jak numizmaty czy okolicznościowe medale.

⁷ <http://www.lomzyniaczy.org/nasze-wydawnictwa/54-aktualnosci/68-lomza-ma-nowa-placowka-muzealna-z-dnia-03.10.2013>.

⁸ <http://www.kuria.lomza.pl/index.php?wiad=3700> z dnia 03.10.2013.

⁹ <http://www.4lomza.pl/index.php?wiad=26342> z dnia 03.10.2013.

¹⁰ <http://www.rp.pl/artukul/861099.html> z dnia 03.10.2013.

Drugiej sali nadano tytuł „*Na plebanii*”. Aranżacja jest próbą odwołania wystroju plebanii, która jako dom a jednocześnie miejsce spotkań jest nieodłącznym elementem funkcjonowania parafii. W sali zrekonstruowany został gabinet proboszcza, który stanowi również kancelarię parafialną, gdzie ksiądz proboszcz podejmuje wiernych powierzonych jego trosce duszpasterskiej. W wystroju gabinetu znajduje się XIX wieczna biblioteka z bogatą dekoracją rzeźbiarską. Posiadamy też szeroki księgozbiór, z czego najciekawszy, chociażby z racji rozmiarów jest *Graduał Sejneński* z XIX wieku. Na biurku i postumencie zwiedzający mają okazję zobaczyć piękne, secesyjne lampy naftowe, dekorowane ręcznie. Jest to przykład sztuki i finezji wykonania. Oczywiście w gabinecie znajdują się również przedmioty z czasów bardziej współczesnych, jak chociażby maszyna licząca (taki pierwotny kalkulator z lat sześćdziesiątych).

W części salonowej pokazano komplet siedzisk eklektycznych, jak również szafę secesyjną i intarsjowany sekretarzyk, który mógł również służyć jako szafoniera na różnego rodzaju krawieckie dodatki. Na atrapie kominkowej umieszczony jest zegar z kandelabrami, wykonany z cynkalu na przełomie wieków. Nad kominkiem powieszono obraz pt. „*Kołomyjka*” autorstwa Teodora Axentowicza. Warto podkreślić, iż wymieniony obiekt jest wierną kopią z epoki. Oryginał dzieła jest przechowywany w Muzeum Narodowym w Warszawie.

„*Na plebanii*” każdy zwiedzający ma okazję poznać bogate wzornictwo szat liturgicznych, które wykonywane z poświęceniem i ogromną precyzją, pomimo upływu lat, nadal cieszą swoim pięknem. Niektóre z nich to szaty wykonane z użyciem pasów słuckich. Pasy stanowiły nieodłączny element uroczystego stroju szlacheckiego. Noszenia pasów kontuszowych zakazał car i wówczas duża część szlachty przekazywała je do kościołów. Z racji dużej wartości artystycznej i materialnej po wyjściu ich z użytku księża proboszczowie wykorzystywali je później do szycia szat liturgicznych.

Kolejna sala nosi miano „*Skarbca*”. Zgromadzone przedmioty w głównej mierze są wykonane ze srebra i złota, a także z blachy miedzianej i mosiężnej. W skład wystawionej kolekcji wchodzi: monstrancje, kielichy mszalne, pacyfikały, relikwiarze, ampułki, dzwonki. Najstarsze kielichy umieszczone w gablotach pochodzą z okresu gotyku. Najmłodsze, jakie posiadamy w swoich zbiorach to wyroby dwudziestowieczne. Monstrancje zabytkowe to jakże piękny przykład jubilerskiego sztuki. Jako naczynia przeznaczone do ukazywania Jezusa Eucharystycznego są niezwykle pięknie dekorowane, podkreślając central-

ne miejsce, w którym podczas Adoracji umieszcza się Świętą Hostię. Skarbiec kusi bogactwem, a jednocześnie przejmuje precyzją i wiarą, która musiała towarzyszyć twórcom tych dzieł, wszak nie można pozostać obojętnym na Boga tworząc Mu mieszkanie.

Dzięki determinacji Bpa Stanisława Stefanka i jego następcy na urzędzie ordynariusza, Bpa Janusza Stepnowskiego, Muzeum Diecezjalne 16 kwietnia 2012 roku, uroczyście zainaugurowało swoją działalność.¹¹ Rok po poświęceniu 8 kwietnia 2013 roku otwarto kolejną salę przeznaczoną na wystawy czasowe. Działalność muzealnej galerii zainaugurowała wystawa dorobku artystycznego, artyści-plastyka-witrażysty Pana Mieczysława Mazura.¹² Od tego momentu w galerii systematycznie zmieniane są wystawy, a rzesza zwiedzających jest dla nas miłym podziękowaniem za wykonaną pracę. Przez półtora roku działalności Muzeum Diecezjalne odwiedziło ponad 10 tysięcy osób, co jest bardzo dobrym wynikiem jak na tak krótki czas funkcjonowania i rolniczy charakter regionu. Cieszy zainteresowanie nie tylko lokalne, ale również grup z całej Polski i zza granicy. Poza zwiedzaniem w placówce są prowadzone lekcje muzealne. W budynku znajduje się sala, gdzie nauczyciele mogą zostawić uczniów na wcześniej umówioną lekcję. W ten sposób poznawanie lokalnej historii jest połączone z twórczym i radosnym spędzeniem wolnego czasu.

Należy zaznaczyć, iż tworzenie tego typu obiektów jest zadaniem, które uczy zwiedzających poszanowania historii. We współczesnych czasach co raz częściej, również w wymiarze kultury i sztuki, dochodzą do głosu pojęcia pewnej globalizacji sztuki, McDonaldyzacji tego, co ma służyć przeżyciu estetycznemu i przeżyciu wiary. Muzea Diecezjalne, w tym nowo powstałe muzeum w Łomży, ukazują bogactwo sztuki konkretnego terenu kościoła partykularnego, jednocześnie wskazując na duchowy wymiar i niepowtarzalność zachowanych obiektów. Wyżej przedstawiona historia powstania muzeum, to próba ukazania tła w jakim placówka była powoływana do istnienia, a także zachęta by to doświadczenie podjąć w innych miejscach.

---

¹¹http://www.wrotapodlasia.pl/pl/archiwum/rok_2012/II_kwartal/Otwarcie_unijnego_projektu_Kompleks_Narew_Diecezji_Lomzynskiej_w_Lomzy.htm z dnia 03.10. 2013.

¹² <http://4lomza.pl/index.php?wiad=31760> z dnia 03.10.2013.

THE DIOCESAN MUSEUM IN ŁOMŻA

Summary

The Diocesan Museum in Łomża was established in 2012. On April 16 of that year officially, in the presence of the Apostolic Nuncio in Poland, a new cultural institution initiated its activities. That day was the culmination of the wishes of many generations of priests who wanted the diocese to have its own museum with different collections of art.

The space occupied by the Diocesan Museum in Łomża is a place where every visitor can learn about the history of the Diocese. About 450 m² of the building are dedicated to expositions. The main room of the museum has as its title: "Between heaven and earth" and it is a gallery of sculpture and painting. The second room was given the name: "On the rectory". Its arrangement is an attempt to recreate the interior of a rectory, which as a house and a meeting place is an integral part of the functioning of every parish. The next room is called "Treasury". The objects gathered there are mainly made of silver and gold, as well as copper and brass. The exhibited collection includes: monstrances, chalices, crosses, reliquaries, ampoules, bells. The oldest chalices on display come from the Gothic period. The newest present in the collection are from the twentieth century.

Thanks to the determination of the Bishop of Łomża Stanisław Stefanek and his successor, Bishop Janusz Stepnowski, the Diocesan Museum officially inaugurated its activities on April 16, 2012. A year later, on April 8, 2013 a further display room was opened, set aside for temporary exhibitions. These are changed regularly and the large number of visitors of the exhibitions is for us an expression of gratitude for the work that is being done. During a year and a half that the Museum is opened, it has been visited by over 10,000 people. We are happy because of the interest not only of the local inhabitants, but also of groups from the whole of Poland and from abroad. In addition to the possibility of seeing the exhibits, we are also prepared to conduct museum lessons in a specially prepared room for such encounters, by earlier appointment. Thus, learning about local history can be connected with spending time in a creative and joyful way.

I invite all our guests to the building of the Diocesan Museum of Łomża and to take a website tour by means of the site:
www.muzeumdiecezjalne.home.pl